

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.462/2022/8.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperesek: ... I. rendű

... II. rendű

A felperesek képviselője: Madari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) I. és II. rendűért

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Vitári Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.132/2022/3-II. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 10.G.41.219/2021/18-I. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria az I. rendű és II. rendű felperes előzetes döntéshozatali és jogegységi eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasítja.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 447.675 (négy száznegyvenhétezer-hatszázhetvenöt) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi az I. rendű és II. rendű felperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhatóság illetékbevételi számlájára – 1.518.988 (egymillió-ötszáztizennyolcezer-kilencszáznyolcvannyolc) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek mint adósok és az alperes mint hitelező 2007. április 26-án deviza alapú, lakásvásárlási célú fogyasztási kölcsönszerződést kötöttek türelmi idővel, hat hónapos kamatperiódussal, amelyben az alperes 133.660 CHF kölcsön rendelkezésre bocsátását vállalta (I.1. pont), a felperesek 17.000.000 forint iránti finanszírozási igényére tekintettel (I.2.) a nyilvántartásba vett devizaösszegnek a szerződés megkötése és a folyósítás időpontja közötti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozásra figyelemmel a finanszírozási igényhez képest 15%-kal növelt mértékben. A kölcsönt a felpereseknek 240 hónap futamidő mellett, a hat hónapos türelmi időt követően az annuitásos számítás megkezdésétől számított 180 hónap futamidő alatt kellett visszafizetniük (I.4. pont). A kamatperiódus kezdő napja 2007. május 15., a türelmi idő kezdő napja az első folyósítást követő 15. nap volt.

[2] A szerződés II.3. pontja részletesen rögzítette a kölcsön folyósításának együttes feltételeit. A szerződés II.1. pontja szerint az alperes a kölcsönt az adásvételi szerződésben megadott számlára egyösszegű átutalással folyósítja, és a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott és a hirdetményben hivatkozott számlakonverziós devizavételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván.

[3] Az adósok az igénybe vett kölcsön összege után kamatot és a szerződéskötés időpontjában évi 1,5% kezelési költséget voltak kötelesek fizetni (III.1. pont). A türelmi idő alatt a kamat és a kezelési költség képezi a havi törlesztést, míg azt követően a kölcsön, kamat és kezelési költség együttesen képezi a havi törlesztőrészt (IV.2. pont). A IV.3. pontban a felek megállapodtak, hogy a kölcsön nyilvántartása és elszámolása CHF-ben történik, a kamat és kezelési költség a türelmi konstrukció ideje alatt 422,16 CHF, amely a napi kamatszámításra tekintettel változhat. A tőke, kamat és kezelési költség havonta fizetendő együttes összege 1.057,54 CHF. A késedelmi kamat mértékét a tőketartozás és a meg nem fizetett tőketartozás után a szerződés megkötésének időpontjában évi 6%-ban, míg minden egyéb lejárt követelés esetében a szerződéskötés időpontjában évi 20%-ban határozták meg (IV.8. pont).

[4] A szerződés VII. pontja, az úgynevezett CHF klauzula rögzítette, hogy ha a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt /legalább 5%-os változás/ (figyelembe véve az esetleges megváltozott ingatlanpiaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem nyújt a bank számára megfelelő fedezetet, akkor az adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani. A VII.2. pont szerint az adós kifejezetten nyilatkozott, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a CHF nyilvántartást. A szerződés VIII.13-14. pontjai az Üzletszabályzat, valamint a Hirdetmény mindenkorai rendelkezéseit a szerződés részévé tették az adós írásban közölt kifogása hiányában.

[5] A kölcsönszerződésben az adósok aláírásukkal igazolták, hogy a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kaptak, a kockázati összetevőket ismerik és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánják venni. Az adósok nyilatkozata szerint a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatást elolvasták, megértették és tudomásul vették.

[6] A felperesek által aláírt „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratban az alperes felhívta a felperesek mint adósok figyelmét arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával élvezhetik a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viselik annak kockázatait is. A bank a folyósított

kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és az adós a kölcsönt az általa választott külföldi devizában fizeti vissza. A forint és az adós által választott idegen deviza átváltási aránya, árfolyama a napi piaci mozgások hatására változhat, és egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés az adósnak előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ezen finanszírozás előnye, hogy a finanszírozás devizanemének forinttal szembeni árfolyamesése esetén csökken a finanszírozás ellenértéke, amely azt jelenti, hogy az adósnak kevesebb forintra van szüksége a törlesztőrészeket fedező deviza megvásárlásához, ellenkező esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szembeni árfolyama nő, úgy növekszik a finanszírozás ellenértéke, a tőkeösszeg és kamatainak megfizetéséhez magasabb forintösszeg szükséges. Ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia. Kitért a tájékoztatás arra is, hogy a hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak határozzák meg (LIBOR, EULIBOR), mely rendszeres időközönként változik a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz igazodóan. Egy kamatperiódus alatt a kamatláb változatlan marad, annak ellenére is, ha a piaci viszonyokban változás következik be. A kamatszint a finanszírozás devizanemében különbözik a forint kamatszintjétől, és teljesen más tendenciát követhet. Ennek következtében a bank nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az adósnál adott esetben bekövetkezett többletterhet átvállalja, különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa az adóst egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról. Ez nem vonatkozik az ügyleti évenként kötelező banki tájékoztatási kötelezettség teljesítésére.

[7] 2007. április 26-án a felek megállapodást kötöttek a felperesek lakás-előtakarékossági szerződéséből eredő megtakarításuk bankra történő engedményezésére, valamint a felperesek közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot írtak alá.

[8] Az alperes a kölcsönszerződés alapján 2007. május 25-én teljesítette folyósítási kötelezettségét (114.017,44 CHF nyilvántartott összegben). A folyósítási értesítő szerint 6 hónapos kamatperiódusra a kamat mértéke évi 4,4%, a kezelési költség mértéke évi 1,5%, a fizetendő törlesztőrészlet havi összege 374,06 CHF, míg a további törlesztőrészlet havi összege 523,06 CHF. A felek 2010. január 18-án áthidaló kölcsönszerződést kötöttek.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[9] A felperesek pontosított keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy az alperessel 2007. április 26-án megkötött kölcsönszerződés CHF alapú elszámolását biztosító rendelkezések, valamint az I.1., I.4., II.1., III.3., IV.3., IV.8. és VII. pontjában foglalt kikötések tisztességtelenségéből fakadóan a szerződés érvénytelen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209/A. §-a alapján. Másodlagosan állították, hogy a szerződés a régi Ptk. 200. § (2) bekezdésére figyelemmel sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés a)-e) pontját, ezért semmis. Hivatkoztak arra, hogy a szerződésben nincs meghatározva a kölcsön összege, a szerződés tárgya, a teljes hiteldíj mutató, az annak során figyelembe nem vett esetleges egyéb költségek, a kamat, díj és minden egyéb költség, továbbá azok a körülmények sem, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható. Jogkövetkezményként az elsődleges kérelemhez kapcsolódóan a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (2) bekezdése szerinti jogvédelem figyelmen kívül hagyásával a teljesítéseik forintban és jegybanki alapkamattal történő elszámolását kérték annak megállapításával, hogy a tartozásuk 14.176.854 forint, míg másodlagos keresetükkel összefüggésben jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték annak megállapításával, hogy a tartozásuk 11.571.627 forint. Az elszámolás során az árfolyamkockázatot és a kezelési költséget figyelmen kívül hagyták

tekintettel arra, hogy ezek – álláspontjuk szerint – tisztességtelenségük folytán a szerződésből kiesnek.

[10] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte jogalap hiányában.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[12] Határozatának indokolásában – a felülvizsgálat szempontjából releváns körben – rámutatott arra, hogy az alperes eleget tett a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, a szerződéskötést megelőzően ismertetésre került az ügyletet érintő kockázat és az is, hogy az árfolyamváltozás khatással van a törlesztőrészletekre. Az egyedi kölcsönszerződésben szerepel, hogy a kölcsönszerződés deviza alapú, változó kamatozású. Kifejtette, hogy amikor a felperesek kölcsönszerződést kötöttek az alperessel, a deviza alapú kölcsönszerződések már széles körben elterjedtek, az árfolyamkockázat fennállása, és annak teljes mértékben adósokra hárítása pedig az ilyen szerződésnek szokásos feltétele volt. A felperesek az alperestől kapott egyértelmű és világos tájékoztatására tekintettel nem gondolhatták alappal úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őket csak korlátozott mértékben terheli. A szerződés szövegéből és a hitelező által nyújtott tájékoztatásból az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperesek számára egyértelműen felismerhető, illetve világosan érthető volt az, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őket terheli, és hogy az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A tájékoztatás aláírásával a felperesek tudomásul vették a választott devizakonstrukció előnyeit és annak kockázatait, a bank felhívta a figyelmet a napi árfolyamok változására, és az esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás gazdasági következményeire. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés I.1. és VII.1. pontjában foglalt rendelkezések alapján sem gondolhatták a felperesek alappal, hogy az árfolyamkockázat nem valós. A tájékoztatás a Kúria 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE határozataiban rögzített elvárásnak, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. és C-26/13. számú döntésekben foglaltaknak megfelelt. Nincs a szerződésnek olyan rendelkezése, amely bármilyen módon félrevezethette volna a felpereseket.

[13] A kezelési költséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a hitelintézetnek a professzionális működése során felmerülhetnek olyan köztudomású költségei, amelyek az ügyleti kamatban nem térülnek meg. Megítélése szerint a kezelési költség a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével a törlesztőrészletek nyilvántartásával, az éves elszámolások elkészítésével, a változások átvezetésével, az adósok írásbeli tájékoztatásával, a tartozás kezelésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket foglalja magába, amelynek érdekében a bank komoly technikai és személyi apparátust működtet, amely jelentős ügyviteli költséget generál, és ezen ügyviteli költséget a kölcsön használatáért, kockázatáért fizetendő kamat nem fedezi. Rámutatott arra, hogy a kezelési költség nem más, mint a hitel futamideje alatt felmerülő banki adminisztrációért fizetett ellenszolgáltatás. Megítélése szerint a kezelési költség fejében nyújtott szolgáltatás egyértelműen beazonosítható, így a bank nem számított fel ellenszolgáltatást a fogyasztó terhére úgy, hogy annak mibenléte ne lenne világos és érthető. A mértékét sem találta eltúlzottnak, az elsőfokú bíróság indokolása szerint az a részletezett szolgáltatásokkal arányban áll.

[14] Rámutatott arra is, hogy a szerződés főtárgya vonatkozásában történő késedelmes fizetés esetén a szerződés IV/8. pontja a szerződéskötéskor évi 6 % késedelmi kamatot határozott meg. A 20 %-os késedelmi kamat a minden egyéb lejárt követelés késedelmes fizetése után számítandó, amely nem tisztességtelen.

[15] Kifejtette azt is, hogy a szerződés tartalmazza azt a számítási metodikát, ami alapján a kölcsön tárgya és a THM mértéke is meghatározható, így az a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjának megfelel. Hangsúlyozta azt is, hogy a kölcsönszerződés III.2. pontja a kamat meghatározásaként a Hirdetményre utal, ezzel a 6/2013. PJE határozat 5. pontjában és az indokolásban foglaltak szerint megfelelően meghatározott volt, így az nem sértette a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *c)* pontját.

[16] Az elsőfokú bíróság kiemelte azt is, hogy a szerződés tartalmazta azoknak a feltételeknek és körülményeknek a meghatározását, amely esetben a hiteldíj megváltoztatható, ezért megfelelt a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *d)* pontjának. Utalt arra, hogy a szerződésben található egyoldalú szerződésmódosítási kikötések utólagos semmissé válásával, és az ezzel kapcsolatos elszámolás megtörténtével a felperesek ezirányú keresete már nem volt elbírálnak. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *e)* pontjának is eleget tett, mert kiszámítható módon tartalmazta a törlesztőrészletek összegét, így megfelelt a Kúria 6/2013. PJE határozatában foglaltaknak.

[17] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felek között megkötött szerződés árfolyamkockázatot korlátlanul a fogyasztóra telepítő rendelkezése – a kielégítő árfolyamkockázati tájékoztatásra figyelemmel – nem tisztességtelen, és ebből kifolyólag a szerződés nem érvénytelen, továbbá a felperesek által megjelölt egyes szerződéses feltételek sem tisztességtelenek. Utalt arra, hogy az alperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének az EUB által hozott értelmező ítéletekben, valamint a Kúria jogegységi határozataiban és az ítélkezési gyakorlatban megjelenő követelményrendszernek megfelelő módon eleget tett. E körben figyelembe vette a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa által 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatát (a továbbiakban: JPE határozat) is. Rámutatott arra is, hogy a Kúria már több határozatában vizsgálta a perbelihez hasonló, azzal megegyező árfolyamkockázati tájékoztatást és azt megfelelőnek találta (pl.: Gfv.VI.30.149/2021/7., Gfv.VI.30.229/2021/6.).

[19] Megállapította, hogy a külön íven szövegezett kockázatteljesítő tájékoztatás a jelentős árfolyamkockázat működési mechanizmusát érthető módon fejt ki, utalva arra, hogy ha nő az árfolyam, az növeli a finanszírozás ellenértékét, amely a tőke és a törlesztőrészletek növekedését is jelenti. Hangsúlyozta, hogy mindez előre nem látható többletköltséget jelent mind a tőke, mind a törlesztőrészletek tekintetében, kitérve arra is, hogy a kamatváltozás a nemzetközi piaci viszonyok és a forint kamatszint változásától eltérhet, bemutatva a különféle tényezők kumulatív hatását is. Mindebből a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy a kellően figyelmes és körültekintő átlagfogyasztó számára – gondos eljárás mellett – egyértelműnek kellett lennie, hogy a konstrukció árfolyamkockázatot jelent, amelyet teljes egészében a fogyasztó visel. Nem tartotta szükségesnek ugyanakkor a felperesek hivatkozása szerinti részletes közgazdasági elemzést vagy a jövőre vonatkozó árfolyam prognosztizálást. Megítélése szerint a felperesek részére az alperes által nyújtott árfolyamkockázati tájékoztató világos és átlátható tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatról, amely mind a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvet (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) a hazai jogba átültető

szabályozásnak, valamint az EUB fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéleteiben (EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17.) megjelölt követelményrendszernek, és az ezt értékelő Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltaknak megfelelt. A másodfokú bíróság nem tekintette a felperesek által hivatkozott egyedi ítéleteket precedensképes határozatoknak, mivel azok nem a perbelivel azonos tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot vizsgáltak.

[20] A másodfokú bíróság a felperesek kezelési költséggel kapcsolatos érveiket sem osztotta. Kifejtette, hogy a kezelési költség évi 1,5%-ban történő meghatározása mértékét tekintve nem túl magas, nem jelent aránytalan terhet az ügyleti kamat mértékét is figyelembe véve a fogyasztó számára. Hivatkozott az EUB C-621/17. számú ítéletére és a Kúria Gfv.VII.30.356/2019/11. – BH2020. 180. számon közzétett eseti döntésére, amely értelmében nem szükséges, hogy a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást a szerződés részletesen tartalmazza. Elegendő, ha a szerződés egészéből kiderül a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatás és az, hogy nincsen átfedésben más szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos költség felszámításával. A másodfokú bíróság megítélése szerint a szerződés több rendelkezéséből következik, hogy egy bank, így az alperes is folyamatos adminisztratív tevékenységet folytat a felperesek kölcsönének nyújtásával, valamint annak futamidő során történő kezelésével, nyilvántartásával összefüggésben, aminek ellentételezésére szolgál a kezelési költség. A szerződés III. fejezete az együttműködési és a tájékoztatási kötelezettség, míg a VIII. fejezet az alperest terhelő értesítések körében tartalmaz ehhez kapcsolódó rendelkezéseket, továbbá az alperes jogszabályi kötelezettsége az évenkénti tájékoztatás küldése az adósok részére. Mindebből következően egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy tényleges szolgáltatások nyújtása ellenében számította fel az alperes a mértékében nem túlzó kezelési költséget. Utalt arra is, hogy a szerződéses konstrukcióból fakadóan a kezelési költségnek a szerződés devizanemében történő százalékos meghatározása sem tekinthető tisztességtelennek figyelemmel arra, hogy az alperes többezer hasonló kölcsönjogviszony tekintetében építette fel és működteti rendszerét, amely számára a fogyasztók, valamint az adósok felé áthárított költséget eredményez. Az általános működési költségek egy-egy szerződés tekintetében pontos összegekre nem bonthatók le, ezért a százalékos mértékben, a szerződés devizaneméhez kötődő meghatározás nem minősül tisztességtelennek.

[21] A másodfokú bíróság a felperesek által kifogásolt késedelmi kamat tekintetében rámutatott arra, hogy valójában a 20%-os mérték nem a tőke, kamat és kezelési költség, valamint az egyéb törlesztőrészlet részét képező, a főszolgáltatás körébe tartozó fizetési kötelezettség késedelmes teljesítéséért felszámítható összeg, hanem minden, ezen túl felmerülő fizetési kötelezettség késedelmi kamata. Hangsúlyozta, hogy a törlesztőrészletek késedelmes fizetése esetére ügyleti plusz 6% késedelmi kamat felszámítását írja elő a szerződés, ezért a késedelmi kamat kikötését az elsőfokú bírósággal egyezően nem tekintette tisztességtelennek.

[22] A másodfokú bíróság a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *c)* és *e)* pontjára alapított érvénytelenséggel kapcsolatban szintén osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, és e körben az 1/2016. és a 6/2013. PJE számú határozatban foglaltakra utalt, amely szerint a szerződés tárgya, valamint a törlesztőrészletek meghatározottsága szempontjából elegendő, ha a szerződés összességében tartalmazza azokat az adatokat valamint számítási módszert, amelyből a szerződés tárgya, illetőleg a törlesztőrészlet pontosan kiszámítható és meghatározható. Kifejtette, hogy a számítási módszernek kell a szerződésből kitűnnie, amelyből a folyósításkori árfolyam ismeretében a szerződés tárgyaként megállapítható forintban a kölcsön összege. Utalt arra is, hogy emellett meghatározható a számítási mód rögzítésével a törlesztőrészletek összege a törlesztés időpontjára is, ugyanis a deviza alapú szerződés sajátja, hogy a folyósításkor, illetve a törlesztéskor irányadó árfolyam ismeretének

hiányában szükségszerűen a szerződés megkötésének időpontjában a tőke és a törlesztőrészek összességében nem rögzíthetők.

[23] Rámutatott arra is, hogy a THM mértékét a kölcsönszerződés nem vitásan tartalmazza a III.1. pontjában, valamint a szerződés mellékletében feltüntetésre került a THM számítása során figyelembe nem vett költségek meghatározása és összege, így a szerződés eleget tesz a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *b)* pontjában előírt követelménynek. Kiemelte, hogy a THM esetleges téves feltüntetése a Kúria 6/2021. számú Polgári jogegységi határozata értelmében a szerződés semmisségét nem eredményezheti. Megállapította, hogy a szerződés III.3. pontja az ügyleti kamat éves %-os mértékét tájékoztató jelleggel rögzíti, a szerződés hatálya alatt pedig a Hirdetményben megállapított kamatláb az irányadó. A Hirdetmény és a szerződés rendelkezései együttesen megfelelően meghatározzák a kamatot is, ami összhangban van az 1/2016 PJE határozatban foglaltakkal.

[24] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában azt is rögzítette, hogy a felperesek által hivatkozott Budapesti Értéktőzsde (BÉT) értékelés, az egyéb szakmai állásfoglalások és tanulmányok nem a felperesek álláspontját támasztják alá, miszerint az alperes család módon elhallgatott számára egyértelműen rendelkezésre álló, és a CHF jövőbeni árfolyamát prognosztizálható adatokat. A felperesi hivatkozással szemben a 2006-os bankszövetségi nyilatkozat a CHF állandó és stabil valutaként történő bemutatását rögzíti azzal, hogy nem kell a CHF-ben nyilvántartott devizahitelektől az adósoknak tartania. A CHF-ben folyósított összeg 15%-os pufferral történő meghatározása nem a forint jövőbeni leértékelődésével számolt. Mindez arra utal, hogy nincs a bankoknak olyan ismerete, amivel a hosszú távú hiteleknél az egyes devizaárfolyamok jövőbeni alakulását számítani lehetett volna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[25] A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben elsődlegesen a keresetüknek megfelelő határozat meghozatalát, másodlagosan az eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

[26] A devizahiteles jogegységi határozatok általuk szükségesnek ítélt felülvizsgálata kérdésében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását indítványozták. Emellett a felperesek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 155/A. § (1) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérték az Európai Parlament és a Tanács 2005/29 irányelv 6. és 7. cikke értelmezésére, továbbá a devizahitel – általuk interpretált – alapvető tulajdonságait érintő kérdésekben.

[27] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 1. §-át, 3. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 4. § (1) bekezdését, 5. §-át, 200. § (2) bekezdését, 205. §-át, 205/B.§-át, 205/C. §-át, 207. § (1) és (2) bekezdését, 209. § (1) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését, 523. § (1) bekezdését, a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *c)* és *e)* pontjait jelölték meg. Hivatkoztak arra is, hogy a jogerős ítélet a Lisszaboni Szerződéshez csatolt 17. nyilatkozatba ütközik az uniós jog és uniós joggyakorlat tagállamok jogával szembeni elsőbbségét megállapító jogelv figyelmen kívül hagyása miatt.

[28] A régi Pp. 206. § (1) bekezdés megsértését azért állították, mert álláspontjuk szerint a bíróságok a bizonyítékok összességét nem vizsgálták, az általuk becsatolt tanulmányok és

interjúk lényegét figyelmen kívül hagyták. A felperesek hivatkoztak továbbá a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének a megsértésére is. Ezzel kapcsolatban állították, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták és nem cáfolták az általuk idézett közgazdászok, politikai és gazdasági szereplők állásfoglalásait, megsértve ezzel indokolási kötelezettségüket.

[29] Előadták, hogy sérültek a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *c)* és *e)* pontjai, ezért a teljes szerződés semmis, mivel nem tartották meghatározottnak a kölcsön tőkeösszegét, a THM-et, a kamat mértékét, valamint a havi törlesztőrészletet. Előadták, hogy a kölcsönszerződésben a kölcsön összege sem forintban, sem devizalapban nem volt meghatározva, az pusztán a hitelfelvevő finanszírozási igényét és az ahhoz képest százaléokban növelt és így nyilvántartásba vett hitelkeretet tartalmazza, ezért a szerződést valójában bankhitelszerződésnek minősül. Utaltak arra is, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a teljes futamidő alatt kifizetendő kamatot sem CHF-ben, sem forintban. Állították, hogy a szerződésben szereplő törlesztés hibás adatok alapján lett kiszámolva. Hivatkoztak arra is, hogy a szerződésben semmilyen számítási metódus nincsen a törlesztés, a törlesztőrészlet és az előtörlesztés összegére vonatkozóan. Kiemelték, hogy a szerződéskötés napján lévő árfolyammal pontosan kiszámítható, így a szerződésben rögzíthető lett volna minden törlesztőrészlet, minden törlesztés, még a lakáskasszás előtörlesztés összege is. Hangsúlyozták, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés adataiból, a szerződés napján érvényes árfolyamokkal a THM-et, ezt állításuk szerint az alperes nem számolta ki. Előadták azt is, hogy az alperes a szerződésben nem rögzítette az alkalmazandó kamatmértéket, csak tájékoztató adatot közölt, amely ellentétes a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *c)* pontjával.

[30] Utaltak arra is, hogy a másodfokú bíróság indokolása szerint a kölcsönösszeg nem a szerződésben, hanem a folyósításkor meghatározott összeg. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy a kölcsön devizában meghatározott összegét a szerződés nem tartalmazza és az ki sem volt számítható. Kifejtették azt is, hogy a szerződésben meghatározott finanszírozási igény százaléokban növelt deviza értéke nem a kölcsönszerződés tárgya, így a szerződés forint hitelnek minősül. Sérelmezték, hogy az alperes nem bocsátott rendelkezésükre devizaösszeget.

[31] Kifogásolták az együttműködési kötelezettség megsértését is. Utaltak arra: ha az alperes nem tájékoztatta őket a deviza alapú elszámolás mibenlétéről, eredményéről, kockázatairól, akkor megszegte a régi Ptk. 205. § (3) bekezdésében előírt együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét, valamint a régi Ptk. 4. és 5. §-ban meghatározott kötelezettségeit, mivel nem jóhiszeműen és az adóssal együttműködve járt el, hanem arra törekedett, hogy tisztességtelen előnyhöz jusson a kölcsönszerződés megkötése kapcsán.

[32] Hivatkoztak arra is, hogy a per folyamán az alperes nem tudta igazolni, hogy ismertette és aláíratta volna a kölcsönszerződéshez közvetlenül kapcsolódó „devizafinanszírozás kockázata” című nyilatkozatot és erről szóban sem kaptak előzetesen információt.

[33] Az árfolyamkockázati tájékoztatás vonatkozásában előadták, hogy a szükségképpen bekövetkező forint leértékelődés törvényszerűségeiről az alperesnek őket tájékoztatnia kellett volna oly módon, hogy átláthassák, hogy az ügyletben rejlő kockázat olyan mértékű, amely akár fizetéseképtelenséghez, hitelbedőléshez is vezethet. Kiemelték, hogy a szerződéskötést megelőző 9 hónapban olyan információkat kaptak, amely azt erősítette bennük, hogy az árfolyam középparitása stabil marad. Állításuk szerint a tájékoztatások alapján joggal feltételezhatték, hogy az árfolyamkockázat nem valós. Érvelésük szerint e körben nem érvényesült a fogyasztók magas szintű védelme. Álláspontjuk szerint az alperes által nyújtott információk alapján az egyértelmű volt, hogy létezik árfolyamkockázat, ebből következően

lehetséges árfolyamváltozás, de ennek valószínűsége kicsi, a változás nagysága 5% körüli lehet.

[34] Előadták továbbá, hogy nem volt kellő idejük az árfolyamkockázat következményeinek megértésére és felmérésére. Hivatkoztak arra, hogy a szerződésüknek háromféle árfolyamkockázata volt, amelyet a másodfokú bíróság nem tárt fel. Kiemelték, hogy az alperes javára kikötött egyoldalú szerződésmódosítás joga miatt soha nem lehettek abban a helyzetben, hogy ügyletkötésük lehetséges gazdasági következményeit átláthassák. Előadták, hogy az átláthatóság követelményeit kiterjesztő módon kell értelmezni és az EUB által felállított követelményrendszert összességében kell vizsgálni. Utaltak arra, hogy mérlegelés tárgya csak az észszerűen előre látható kockázat lehet, a korlátlan kockázatviselés nem. Érvelésük szerint az alperes valójában nem kockázatot telepített, hanem egy bizonyosan bekövetkező esemény, a forint leértékelődése gazdasági következményeit hárította a fogyasztókra. Álláspontjuk szerint a korlátlan kockázatviselés kötelezettsége a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése és a fogyasztói irányelv 3. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségét okozhatja az is, ha a fogyasztó a szerződésben tett nyilatkozata szerint el van zárva attól a lehetőségtől, hogy a régi Ptk. 241. §-a alapján szerződésmódosítást kérjen. Állították azt is, hogy az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel való tájékoztatás hiánya miatt a fogyasztó a valós, a fennálló teljes futamidő alatti kockázatot, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége miatt a fizetési kötelezettségére jelentősen kiható kötelezettségeit felmérni nem tudta, ami a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi.

[35] Semmisnek tartották a szerződést abból az okból is, mivel álláspontjuk szerint az árfolyamkockázati tájékoztató nem felelt meg a valóságnak. Kifogásolták, hogy a jogerős ítéletből nem derül ki a „jelentős” szó értelmezési tartománya. Az „akár jelentős mértékben is” kifejezést viszonyítási alap és levezetés hiányában nem tartották világosnak és érthetőnek. Rámutattak arra, hogy az árfolyamrés, az egyoldalú szerződésmódosítási jog, valamint az árfolyamkockázat korlátlan viselése mint mechanizmusok egymásra gyakorolt gazdasági következményei átláthatatlanná tették a deviza alapú szerződést. Kifejtették: amennyiben a szerződésben vagy a kapcsolódó dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató magyarázat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés különös kockázatokkal jár, megerősítheti, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül. Hivatkoztak arra, hogy úgy kötöttek szerződést: nem ismerték a devizahitelnek azt a tulajdonságát, hogy a kamatelőnyt fokozatosan eltünteti a várható forint árfolyam gyengülés, amely pénzügyi-gazdasági törvényszerűség.

[36] A deviza alapú elszámolást a szokásostól eltérő szerződési feltételnek tartották, ezért álláspontjuk szerint az alperesnek erre a figyelmüket külön fel kellett volna hívnia, amire nem került sor, ezért ezek a rendelkezések nem válhattak a szerződés részévé. Kiemelték, hogy a deviza alapú elszámolás mechanizmusát nem ismertette az alperes és ezt nem tartalmazta a szerződés sem, ezért nem voltak képesek felmérni a szerződéssel vállalt kötelezettségük valós gazdasági hatását.

[37] A kezelési költség tekintetében állították, hogy annak ellenében nem nyújtott beazonosítható szolgáltatást az alperes. A fellebbezésüket idézve állították, hogy nem derül ki a szerződésből, hogy a kezelési költség milyen szolgáltatást tartalmaz. Sérelmezték, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta annak tényét, hogy a kezelési költség a szerződés felmondása után is növekszik.

[38] Tisztességtelennek, eltúlzottan magasnak találták a szerződésben kikötött 20% késedelmi kamatmértéket. Hangsúlyozták, hogy az ügyleti kamat mértékéhez képest ez jelentősen eltúlzott, amely már önmagában tisztességtelenné teszi a 20%-os késedelmi kamatkikötést. Állításuk szerint a késedelmi kamatmérték azért is tisztességtelen, mert nem a

nyilvántartás devizaneméhez tartozó szokásos késedelmi kamathoz, hanem a forint késedelmi kamatához igazodik.

[39] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, hogy a szerződés nem ütközik a Hpt. rendelkezéseibe. Több Kúriai döntésre hivatkozással állította, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő volt. A kezelési költség ellenében nyújtott tényleges banki szolgáltatást, a jutalék, illetve költség mértéke és vetítési alapja világos és egyértelműen meghatározott a kölcsönszerződésben.

A Kúria döntése és jogi indokai

[40] A Kúria először a felperesek által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét vizsgálta. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. Jelen esetben a felperesek által előterjesztett, kölcsönszerződés érvénytelenségének kimondására és jogkövetkezményeinek levonására irányuló módosított kereseti kérelmeket jogerősen elbíráló másodfokú ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelem szempontjából valamennyi releváns jogkérdésben már rendelkezésre áll az EUB iránymutató jogértelmezése, ahogy arra a felperesek is számos esetben hivatkoztak terjedelmes felülvizsgálati kérelmükben. A kérelemben a felperesek nem vetettek fel olyan további jogkérdéseket, amelyek a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából relevánsak lennének, illetve hipotetikus megfogalmazások (devizahitel alapvető tulajdonságai, jóerkölcs fogalma) és tényszerűen sem igazolt és keresettel nem érintett kérdések szintén nem szolgálhatnak előzetes döntéshozatal kezdeményezésének alapjául (Kúria Gfv.VI.30.378/2022/11.).

[41] Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (a továbbiakban 2005/29/EK irányelv) a 3. cikk (2) bekezdésében kifejezetten kizárja a tárgyi hatálya alól a szerződések jogát, és különösen a szerződések érvényességére, létrejöttére és joghatásaira vonatkozó szabályokat, ezen kérdéseket az irányelv nem érinti. Az EUB értelmező joggyakorlata szerint még a megállapítható – és nem pusztán a fél véleményeként hangoztatott – tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat sem olyan, amely automatikusan és önmagában megalapozza a vitatott feltételek tisztességtelen jellegét, következésképpen még valamely kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen jellegének megállapítása sem gyakorol közvetlen hatást arra, hogy valamely szerződés a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szempontjából érvényes-e (C-453/10. sz. Jana Pereničová és Vladislav Perenič kontra SOS financ spol. s r. o. ügyben 2012. március 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2012:144, 44-46. pont), ezért a felülvizsgálati kérelem szempontjából releváns és érdemben elbírálandó jogkérdések megítéléséhez a 2005/29/EK irányelv 6. és 7. cikkének a megtévesztő kereskedelmi gyakorlat fogalmának és terjedelmének értelmezésére sem szükséges az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése.

[42] A Kúria mindezek alapján a felperesek indítványát a régi Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján elutasította.

[43] A Bszi. 33. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján a 32. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti esetben van helye annak, hogy a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogegységi eljárás lefolytatása iránti előzetes döntéshozatali indítványt tegyen. Miután az eljáró tanács jogkérdésben – a későbbiekben részletezett indokok alapján – nem kíván eltérni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, ezért a jogegységi eljárás kezdeményezésének feltételei sem állnak fenn. A felülvizsgálati kérelemben írt indokok alapján jogegységi eljárás kezdeményezésének joga pedig az eljáró tanácsot nem illeti meg (Bszi. 32. § (1) bekezdés *a)* pont, 33. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pont).

[44] A felülvizsgálati eljárás szigorú eljárási szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat. A régi Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, valamint elő kell adni a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Akár a konkrét jogszabályhely megjelölése, akár a jogszabálysértés szöveges előadása hiányzik, a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el (Kúria Pfv.I.22.488/2016. – BH 2018.53.). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II.15.) PK vélemény 6. pont, Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6. – BH 2017.196.]. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek (Kúria Pfv.V.20.301/2015. – BH 2015.307.), így a Kúria érdemben nem vizsgálta a fenti követelményeknek meg nem felelő, pontos jogszabályhelyet nem tartalmazó, illetve adekvát indokolással el nem látott felülvizsgálati hivatkozásokat.

[45] A fenti követelményeknek nem felel meg az a hivatkozás, amely az üggyel való kapcsolódás kimutatása nélkül, pusztán idézeteket tartalmaz (Kúria Gfv.VI.30.173/2021/5.). Ugyancsak nem elégíti ki a jogszabályi követelményeket, ha a fél felülvizsgálati kérelmében lényegében a per során és a fellebbezésében kifejtett álláspontot ismétli meg és nem veszi figyelembe a jogerős ítéletben kifejtett érveket, jogi álláspontot (Kúria Gfv.VII.30.002/2020/12.; Gfv.VII.30.252/2020/12.).

[46] Utal arra is a Kúria, hogy a régi Pp. 272. § (2) bekezdését értelmező következetes gyakorlata szerint a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel csak olyan kérdésben támadható, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.VI.20.455/2019/11.; Gfv.VI.30.255/2021/4.). A kizárólag a felülvizsgálati eljárásban előadott új hivatkozás nem tartozik ebbe a körbe.

[47] Emellett a régi Pp. 272. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, a másodfokú határozat közlésétől számított 60 nap áll rendelkezésre. A törvényben megállapított határidő nem hosszabbítható meg, azt a Kúria sem engedélyezheti, ezért a 60 napon túl előterjesztett beadványokban megjelölt, illetve a felülvizsgálati tárgyaláson előadott – a határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelemben nem szereplő – további jogi érvelések érdemben nem vizsgálhatók. A felülvizsgálati kérelmet ugyanis a felülvizsgálati határidő elteltét követően a régi Pp. 273. § (5) bekezdése értelmében nem lehet megváltoztatni vagy kiegészíteni, és utóbb – amint arra a Kúria az 1/2016. PK vélemény 7. pontjában rámutatott – a beadvány tartalmi hiányainak pótlására sem kerülhet sor (Kúria Gfv.VII.30.387/2020/6.).

[48] Mindezek alapján a Kúria a jogszabályi követelményeknek meg nem felelő hivatkozásokat és a felperesek által az alperes ellenkérelmére benyújtott észrevételben foglaltakat nem vehette figyelembe.

[49] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az az érdemben vizsgálható hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[50] A felperesek azért állították a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének a megsértését, mert álláspontjuk szerint az eljáró bíróságok a bizonyítékok összességét nem vizsgálták, az általuk becsatolt tanulmányok és interjúk lényegét figyelmen kívül hagyták és azokat nem cáfolták. A jogerős ítélet azonban – a felperesek állításával ellentétben – tartalmazza a tényállást, annak bizonyítékait, a bizonyítékok mérlegelésénél figyelembe vett szempontokat (egyebek mellett a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott körülményeket is), valamint az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat, eseti és EUB döntéseket; abból a döntés jogi indokai egyértelműen azonosíthatók. A 7/2013. (III.1.) AB határozat indokolásában [31] kifejtettekre is figyelemmel nem jelenti a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének sérelmét, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre, ám a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját rögzíti. Nem jogszabálysértő az sem, ha a jogerős ítélet csak az elsőfokú bíróság helyes indokaira utal vissza (Kúria Pfv.VIII.21.139/2021/4.) és az indokolt döntéshez való jog nem jelenti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné (Kúria Pfv.II.20.947/2022/5.).

[51] A régi Pp. 206. § (1) bekezdése állított megsértése körében a Kúriának azt kell vizsgálnia, hogy a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet-e jutni (Kúria Gfv.VI.30.545/2021/4, Gfv.VI.30.094/2020/8.), mert a felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli perorvoslati jellege miatt – nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (Gfv.VI.30.029/2021/6.; Gfv.VI.30.342/2021/4.; Gfv.VII.30.122/2019/5.; Gfv.VII.30.551/2018/3).

[52] Nem megalapozott a felperesek azon hivatkozása, hogy a per folyamán az alperes nem tudta igazolni, hogy ismertette és aláírta volna a kölcsönszerződéshez közvetlenül kapcsolódó „devizafinanszírozás kockázata” című nyilatkozatot. Nem vitásan a felperesek aláírták a „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratot, amelyben az alperes felhívta a felperesek mint adósok figyelmét arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával élvezhetik a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viselik annak kockázatait is. Kiemeli a Kúria: nem a kockázatfeltáró nyilatkozat címének, elnevezésének van jelentősége, hanem annak, hogy miről és milyen tartalommal kaptak tájékoztatást az adósok. A bíróság a bizonyítékok (különösen a felek közötti szerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat szövege, a pénzügyi intézmény részéről egyéb úton nyújtott tájékoztatás) helyes mérlegelése alapján állapította meg, hogy a felperesek a kölcsönszerződésben aláírásukkal is igazolt tájékoztatást megkapták, amit saját perbeli nyilatkozataik és felülvizsgálati hivatkozásuk is alátámasztott, amely szerint már hónapokkal a perbeli ügylet megkötését megelőzően tájékozódtak a devizaalapú kölcsönökről. Mindezekre figyelemmel megalapozatlanul állították a felperesek felülvizsgálati kérelmükben, hogy nem kaptak a devizafinanszírozás kockázatáról tájékoztatást.

[53] A fentiek alapján a perbeli esetben a másodfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen, logikusan mérlegelte, határozatát a szükséges körben megindokolta, ezért a jogerős ítélet nem sérti a régi Pp. 221. § (1) bekezdését és 206. § (1) bekezdését sem.

[54] A felperesek állításával ellentétben a vizsgált kölcsönszerződés érvénytelensége a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a) b), c) és e)* pontjaiban meghatározott semmisségi okok egyike miatt sem volt megállapítható. E körben a Kúria a jogerős ítélet [53], [55] és [56] bekezdésében írt indokokra csak visszautal, azokkal teljes mértékben egyetért, miután az megfelel a Kúria gyakorlatának (Kúria Pfv.V.20.637/2018/5.; Pfv.VII.20.918/2018/8.;

Gfv.VII.30.090/2019/5.; Gfv.VII. 30.137/2019/9.; Pfv.I.20.745/2020/5.; Pfv.I.20.173/2020/5.; Gfv.VI.30.356/2022/6.), és az ügynek olyan egyedi eleme nem volt megállapítható, amely indokolta volna ettől a joggyakorlattól való eltérést.

[55] A felperesek vitatták az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségét is. Az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételei átláthatóságáról, amellyel a Kúria egyetértett: a vizsgált tájékoztatás mindenben megfelel a 2/2014. PJE határozatban, valamint az EUB vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak. A jogerős ítélet helyes megállapításainak megismétlése nélkül a Kúria a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban.

[56] Elsőként utal arra, hogy az alperes perbelivel megegyező szerződéses feltételeit és azonos tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek találta, amiből az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek tisztességes jellegére következtetett (Kúria Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.). Megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban adott tájékoztatásból kitűnik, a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, és figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége szempontjából nem azt kell vizsgálni, hogy a tájékoztatás az egyedi fogyasztó vagy fogyasztói csoport, hanem hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világos és érthető volt-e (Kúria Pfv.VIII.20.623/2021/13). A tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását (Kúria Gfv.VI.30.364/2021/4.). Ahogyan arra a Kúria már több, precedensképes határozatában is rámutatott: devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés esetén a pénzintézet eleget tesz az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének, ha annak alapján az átlagos fogyasztó felmérheti annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás lehetősége valós, a futamidő alatt bármikor, akár jelentős mértékben is bekövetkezhet, így gazdasági helyzetét súlyosan elnehezítheti (Kúria Pfv.I.20.126/2021/12.) A Kúria már arra is rámutatott korábbi döntésében, hogy a devizaalapú fogyasztói szerződés hitelezőjének nem tudományos ismereteket kell közölnie az árfolyamkockázati tájékoztató keretében, hanem laikus számára érthetően kell tájékoztatnia az adósságot az árfolyamváltozás működéséről, a törlesztőrészletekre gyakorolt lehetséges hatásáról, arról, hogy ilyen változás a futamidő alatt bármikor bekövetkezhet és következményei teljes egészében őt terhelik (Kúria Pfv.I.20.977/2022/7). Nem az egyes kifejezések használatának, hanem a nyújtott információk összességéből következő világos és érthető tartalomnak van jelentősége, ahogy ez egyértelműen kitűnik a C-227/18. számú végzés rendelkező részéből, vagy a C-51/17. számú ítélet 74. és 75. pontjából is.

[57] A Kúria figyelemmel volt a fentiekén túl arra is, hogy a másodfokú bíróság is értékelte, hogy a 2021. december 28-án közzétett JPE határozat értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelné tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben

esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

[58] Az alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfelelőségéről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Kúria Gfv.VI.30.226/2021/9. Gfv.VI.30.229/2021/6.; Gfv.VI.30.149/2021/7., Gfv.VI.30.364/2021/4.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

[59] A felperesek sem a keresetükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. Az alperes tájékoztatója megfelel a szerződéskötés időpontjában irányadó magyar és európai uniós jogszabályi rendelkezéseknek, a Kúria polgári jogegységi határozatainak és az EUB joggyakorlatának is. A szerződésbe foglalt és külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át (Kúria Gfv.VI.30.039/2021/9.).

[60] Nem alapos a felperesek azon hivatkozása sem, hogy az elszámolás során egyébként orvosolt árfolyamrés alkalmazása és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen szabályozása átláthatatlanná tette a szerződés megkötésekor a felperesekre háruló kockázatokat. Az ügyféltájékoztató a felperes fizetési kötelezettségét együttesen befolyásoló tényezők kumulatív hatását is figyelembe véve kellő részletességű volt. Abból a felperesek felmérhették és megérthették, hogy a fizetési kötelezettségi alakulását az árfolyamváltozás mellett, illetve attól függetlenül is más tényezők is befolyásolják, illetve befolyásolhatják.

[61] Az árfolyamkockázati tájékoztatóval összefüggésben a felperesek hivatkoztak arra is, hogy nem volt kellő idejük az árfolyamkockázat következményeinek megértésére és felmérésére. Deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázata tisztességtelenségének vizsgálata azt is megköveteli, hogy a tájékoztatásra olyan időpontban került-e sor, amely a fogyasztó számára lehetővé tette a tájékoztatásban foglaltak kellő megfontolását (Gfv. VII. 30.014/2020/6.). Ennek fontosságára az EUB számos határozatában kitért (C-26/13. ítélet 67. és 70. pontok, C-186/16. 48. pont, C-126/17. sz. végzés 34. pont, C-51/17. 76. pont). A kellő idő objektíve azonban nem határozható meg sem jogszabály előírása, sem a bírói gyakorlat alapján, ezért mindig az ügy egyedi körülményei alapján lehet állást foglalni arról, hogy a tájékozott döntéshozatalra került-e sor (Kúria Gfv.VII.30.286/2020/4.). Jelen esetben a másodfokú bíróság ebben a körben helyesen állapította meg, hogy ennek követelménye megvalósult, határozata indokolásával ([49]) a Kúria egyetértett, arra visszautal, de azt megismételni nem kívánja.

[62] A felülvizsgálati hivatkozással ellentétben a szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságának nem a felperesek által értelmezett joghatása van. A régi Ptk. 205/A. § (1) bekezdés értelmében egy szerződési feltétel kizárólag akkor minősül általános szerződési feltételnek, ha azt az egyik fél egyoldalúan, több szerződés megkötése céljából, a másik fél közreműködése nélkül határozza meg, és azt a felek egyedileg nem is tárgyalták meg. Az egyedi megtárgyalás hiánya tehát az általános szerződési feltétel törvényi fogalmának szükségszerű eleme, egyben a Ptk. 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdés szerint annak is törvényi feltétele, hogy a fogyasztói szerződés részévé vált általános szerződési feltétel kapcsán a tisztességtelenség, mint érvénytelenségi ok hivatkozható, érvényesíthető legyen. Ahhoz pedig, hogy az általános szerződési feltétel a fogyasztói szerződés részévé váljon, a Ptk. 205/B. § (1) bekezdés szerint elég, ha alkalmazója lehetővé teszi a másik félnek a tartalma megismerését, és azt a másik fél kifejezetten vagy akár csak ráutaló magatartással elfogadta (Kúria Pfv.VI.21.492/2017/4.). A felperesek a fentiekkel ellentétesen hivatkoztak az egyedi megtárgyalás elmaradásának joghatására (Kúria Pfv.II.21.346/2022/5.), és tévesen

állították azt is, hogy külön szükséges lett volna őket tájékoztatni, miután az alperes által alkalmazott kikötések nem tértek el az általa ilyen típusú ügyletek esetén alkalmazott szokásos szerződési gyakorlattól [régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdés].

[63] Ahogy arra a Kúria már több esetben rámutatott: a régi Ptk. 205.§ (3) bekezdése a feleket a szerződéskötés során terhelő általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget rögzíti. A fogyasztóval kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén ehhez képest a régi Hpt. szerződések megkötésekor hatályos 203.§-a speciális tájékoztatási kötelezettséget telepített a pénzügyi intézményre, amikor előírta, hogy fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja azzal, hogy devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. Ennek a kötelezettségnek azonban nem a szerződés érvénytelensége körében van jelentősége, mert azt pedig, hogy a régi Hpt. ezen rendelkezései alapján kötelezően nyújtandó árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő-e, a régi Ptk. 209. §-a és ezen magyar jogi szabályozás alapjául szolgáló, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló fogyasztói irányelvnek, az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége vonatkozásában kialakult értelmezése tárgyában meghozott EUB ítéletek, továbbá az azokat figyelembe vevő 6/2013 és 2/2014 PJE határozatok alapján kell megítélni. Mindezek alapján sem az nem állapítható meg, hogy az alperes megsértette a régi Ptk. 4. § (1) bekezdését, 5. §-át, 205. § (3) bekezdését, sem az, hogy ezzel a kötelezettséggel összefüggésben egyáltalán felmerülne a felperesek felülvizsgálati kérelemben írt jogkövetkezmény.

[64] Osztotta a Kúria a másodfokú bíróság kezelési költséggel kapcsolatban kifejtett álláspontját. A kezelési költség az adott esetben a folyósítás után, a teljes futamidő alatt, rendszeresen (időszakonként visszatérően) felmerülő, a tartozás nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével kapcsolatban felmerülő intézkedések (tevékenységek) ellenértéke, amelyek az alperes mint pénzügyi intézmény oldalán folyamatos tevékenység ellátását – és ehhez állandó apparátus fenntartását – igényli, ami a pénzügyi intézménynek a főkötelezettségéhez (a kölcsön folyósításához) szorosan kapcsolódó, de nem önálló, ebben a körben azonosítható mellékszolgáltatása (Kúria Gfv.VI.30.413/2021/7.) Ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt: a szerződés több rendelkezéséből következik az alperes adminisztratív tevékenysége a felperesek kölcsönszerződésével kapcsolatban. A Kúria – annak megismétlése nélkül – egyetért a másodfokú bíróság kezelési költséggel összefüggésben részletesen kifejtett jogi álláspontjával {jogerős ítélet [50]-[51] pontok} a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások felismerhető és beazonosítható volta, és ezen költségelem arányos mértéke tekintetében is.

[65] A felperesek a másodfokú bíróság indokait figyelmen kívül hagyva a felülvizsgálati kérelmükben is fenntartották azt a téves hivatkozásukat, amely szerint a szerződéses szolgáltatás késedelmes fizetése esetére 20%-os mértékű késedelmi kamat felszámítására kerülhet sor, amely tisztességtelen. A Kúria is hangsúlyozza, hogy a 20%-os mértékű kamat nem a tőke, kamat és kezelési költség, valamint az egyéb törlesztőrészlethez kapcsolódó fizetési kötelezettség késedelmes teljesítéséért felszámolható összeg, hanem a szerződésben foglaltak szerint az ezeken kívüli fizetési kötelezettség késedelmi kamata. A törlesztőrészletek késedelmes fizetésére valójában ügyleti plusz 6% késedelmi kamat felszámítását írja elő a szerződés, ami a felperesek hivatkozásával szemben mértékénél fogva nem tisztességtelen, egyéb alapon pedig ennek a tisztességtelenségét nem állították. A nem a kölcsönszerződés jellegadó szolgáltatásaihoz kapcsolódó késedelem jogkövetkezményeként előírt kamattal kapcsolatosan pedig helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a

régi Ptk. 301. §-a a túlzott mértékű késedelmi kamat mérséklését lehetővé teszi, mellyel az esetleg így okozott jogsérelem kiküszöbölhető.

[66] Mindezekre figyelemmel a Kúria a régi Ptk. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[67] Régi Ptk. 209. § (1) bekezdés, 205/A. § 205/B. §, régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *c)* és *e)* pontjai, 2/2014. PJE határozat, 6/2013. PJE határozat, Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat

A döntés elvi tartalma

[68] Akkor megfelelő tartalmú a deviza alapú kölcsönszerződés esetén az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékoztatott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének a mértéke jelentősen megemelkedhet.

[69] A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű beazonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

Záró rész

[70] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése szerint egyetemlegesen kötelezte az alperes áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szól 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[71] A Kúria a pertárgy értékét a felülvizsgált elszámolás alapján meghatározott tőkeösszeg (29.366.737 forint) és a felperes keresete szerint állított tartozás (14.176.859 forint) különbözetében (15.189.878 forint) határozta meg. A Kúria a felperesek illetékfeljegyzési joga folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. § (4) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése, továbbá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján határozott a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről. A Kúria az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja a felpereseket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhatóság 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell

megfizetniük, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (4) bekezdése alapján figyelmezteti a felpereseket, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizetik meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetniük.

[72] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[73] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. június 21.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző